

Z LAVICE ZA KATEDRU: AKO NA TO?

Elena Lisá (FSEV UK): Typológia a štýly učenia

- 1 Štýl učenia určuje relatívne stále spôsoby, ktoré ľuďom vyhovujú, keď zbierajú informácie,
2 keď si potrebujú niečo zapamätať, premýšľať alebo riešiť problémy. Napriek mnohým
3 faktorom, ktoré na učenie vplyvajú, psychologická typológia dokáže predpovedať, aké druhy
4 prostredí, inštrukcií a správania podporujú či stresujú učenie konkrétneho študenta.
5 Každému teda vyhovuje podľa osobnostného typu iný štýl učenia.
- 6 Štýly učenia rozlišujeme aj na základe dynamiky psychologických typov napríklad podľa
7 teórie Carla Gustava Junga. Príslušnosť k typu sama o sebe nezaručí to, že ten učebný štýl
8 bude efektívny. Pretože tá efektívnosť toho učenia závisí aj od zrelosti, psychickej pohody,
9 mentálneho zdravia a spôsobilosti zvládať záťaž, či už fyzickú alebo psychickú. Ale môžeme
10 povedať, že v normálnom stave psychického a fyzického zdravia sa môžeme na vplyv nášho
11 typu spoľahnúť, teda na to, ako typ ovplyvňuje naše učenie. Určujúce pre typ sú
12 psychologické funkcie prijímania informácií a ich spracovávanie.
- 13 Funkcie prijímania informácií sú dve: je to pociťovanie a intuícia. Ľudia sa líšia podľa toho, čo
14 z toho preferujú. Pociťovanie znamená zachytávanie informácií zmyslami. Pociť je
15 informácia zachytená zmyslom: čiže zrak, sluch, hmat, chuť, čuch, bolesť, teplo. Je to niečo,
16 čo môžeme zachytiť objektívne zmyslovým orgánom, pri čom je možné objektívne
17 identifikovať príčinu alebo pôvodcu podnetu, alebo pôvodcu tejto informácie. Pociťovanie
18 „neverí tomu, čo nevidí“, je typickým „neveriacim Tomášom“.
- 19 Naopak intuícia svoje informácie nevie „doložiť“. V tomto prípade ide o „pocit“ v bežnom
20 laickom slova zmysle. „Mám pocit, že je to tak. Nevie prečo, ale viem to.“ Takto obyčajne
21 vyzerajú zistenia podmienené intuíciou. Intuícia je netransparentná, zato však s potenciálom
22 tvorivosti. Je to prijímanie informácií o vnímaných významoch, vzťahoch, možnostiach
23 a budúcich trendoch.
- 24 Funkcie spracovávanie informácií sú tiež dve, a záleží od toho, ktorú z nich preferujeme. Je
25 to myslenie alebo cítenie. Myslenie značí logické a racionálne uvažovanie v zmysle
26 objektívneho zvažovania plusov a mínusov každej situácie. Tzv. „chladná logika“ rozhodne
27 o tom, čo je správne, efektívne, logické, bez ohľadu na to, čo vravia emócie alebo iní ľudia.
- 28 Cítenie je subjektívnejšie hodnotenie informácie alebo situácie. Za primárne kľúče
29 k rozhodovaniu považuje psychickú pohodu, medziludskú harmóniu, spokojnosť ľudí.
30 Z možných riešení vyberie to, ktoré sa páči druhým a je prijateľné pre všetkých. Prijíma
31 kompromisy, bez ohľadu na ekonomickosť, logiku či efektívnosť.
- 32 Pri analýze učebných štýlov podľa typu je najjednoduchšie analyzovať každú zo štyroch
33 preferencií, či už je to pociťovanie alebo intuícia, myslenie alebo cítenie.

1 Študenti s preferenciou pocíťovania sa zameriavajú na realitu a konkrétnu situáciu. Majú
2 veľkú schopnosť realizmu, čiže vidia svet taký, aký v skutočnosti je. Dobre pracujú s tým, čo
3 je a radšej pracujú s overenými postupmi a faktami. Zaujímajú ich konkrétne veci a ich
4 detaily, ktoré môžu vidieť, dotýkať sa ich, manipulovať s nimi. Je menej pravdepodobné, že
5 budú využívať svoju predstavivosť. Naopak, tvorba vízií či fantazírovanie ich stresujú. Pri
6 učení si radi precvičujú vedomosti, ktoré už vedia. Praktickosť, tu a teraz, to sú nástroje, ktoré
7 používajú na učenie sa nových vecí. Ako deti bývajú veľmi šikovní. Sú dobrí v zapamätaní si
8 veľkého množstva faktov a čísel.

9 Intuitívnych študentov zaujímajú významy, ktoré presahujú informácie zo zmyslov. Vidia
10 „tzv. veľký obraz“ a snažia sa pochopiť celkový vzťah medzi pojmami. Nemajú trpezlivosť
11 s rutinou a detailmi. Tie ich môžu stresovať. Dôverujú prvým dojmom a užívajú si časovo
12 limitované úlohy. Typická výučba ponecháva len malý priestor pre predstavivosť
13 intuitívnych študentov. Z tohto dôvodu niektorí pri prechode školskými systémami môžu
14 strácať svoje tvorivé schopnosti či nápady. V detstve bývajú títo ľudia často označovaní za
15 rojkov.

16 Študenti s preferenciou myslenia v rozhodovaní robia rozhodnutia po analýze a zvážení
17 všetkých dôkazov. Najlepšie sa učia, keď dostanú jasné, objektívne zdôvodnenie, logickú
18 následnosť argumentov. Radi dávajú a prijímajú kritiku. Pochvalu považujú za zbytočnú.
19 Problémy riešia tak, že určia, čo je správne a čo je nesprávne. Dosahujú najlepšie výsledky, ak
20 vedia súbor výkonnostných kritérií. Majú tendenciu byť neústupní. Zmeniť ich názor je
21 možné kladením otázok zameraných na analýzu príčin a dôsledkov situácie. Nemusia dobre
22 fungovať v triedach so skupinovú prácou, pretože majú tendenciu prehliadať osobné
23 pocity iných ľudí. Často však zastávajú vedúce pozície, pretože pracujú efektívne. Túžia sa
24 zlepšovať a byť úspešní. Preto ocenia, a mali by si teda aj vypýtať, spätnú väzbu na silné
25 stránky, do ktorých sa im oplatí investovať energiu a zlepšovať sa. Radi dotahujú veci
26 dokonca a radi majú posledné slovo.

27 Študenti s preferenciou cítenia sú motivovaní svojimi pocitmi a pocitmi iných ľudí.
28 Rozhodujú sa na základe hodnôt zameraných na človeka a majú tendenciu rozhodovať
29 srdcom a nie hlavou. Nemajú radi strnulé a prísne prostredie alebo zadania. Radi sa zapájajú
30 do skupinovej práce a komunikácie. Keď sa učia niečo nové, zaujímajú sa o to, ako to bude
31 prospešné pre ľudí, ako to môže ľuďom pomôcť. Kritiku berú často veľmi osobne. Najlepšie
32 sa učia, keď dostávajú osobné povzbudenie. Potrebujú súhlas a podporu. Takže ak takýchto
33 ľudí nemajú, mali by ich okolo seba aktívne vyhľadať a obklopiť sa ľuďmi, ktorí im
34 povzbudenie, podporu a súhlas poskytnú. Sú dobrými mediátormi v triede a sú z nich veľmi
35 efektívni rovesnícki poradcovia a tútori študentov. Ich súcitné, taktné spôsoby majú
36 tendenciu robiť ich obľúbenými a oceňovanými medzi študentmi a učiteľmi.

37 Poznanie štýlov učenia má mnoho výhod. Po prvé, vďaka pochopeniu svojich učebných
38 štýlov študent presnejšie vie, ako môže lepšie spracovať a použiť nové informácie. Vie
39 takisto aj to, čo ho stresuje alebo nudí. Po druhé, učiteľ bude vedieť, ako študent

- 1 pravdepodobne interpretuje nové informácie, a či je konkrétna hodina alebo projekt vhodný
- 2 pre učebný štýl každého študenta.
- 3 Poznáte sa dobre? Viete, aký prístup Vám vyhovuje a naopak, aký vás stresuje? Viete si
- 4 prispôbiť podmienky učenia podľa seba? Za pokus to stojí. To, aký ste typ si môžete overiť
- 5 na základe pozorovania svojho správania v triede. Funkcia, pri ktorej budete mať
- 6 zaznačených najviac prejavov správania je pravdepodobne Vašou dominantnou funkciou
- 7 typu. Na ďalších slidoch si teda môžete pozrieť, ako sa pociťovanie, intuícia, myslenie
- 8 a cítenie prejavujú na bežnom správaní v študijnej skupine.
- 9

pociťovanie	intuícia
je realistický a praktický	radšej sa zapodieva neustále novými vecami
viac pozoruje ako fantazíruje	má väčšiu fantáziu ako pozorovací talent
chce plne vnímať zmyslami a uspokojiť ich	vníma skôr celkový obraz, než detaily
užíva si, keď môže veci vlastniť a používať ich	uvedomuje si veci jedine keď súvisia s jeho aktuálnymi záujmami
pri hľadaní riešenia preferuje pamäť	rutina ho znervózňuje, je netrpezlivý
uvedomuje si prostredie a zmeny nálad ako zmeny fyzické či zmeny okolia	je iniciátor, propagátor, autor myšlienok
učí sa najlepšie z detailov usporiadaných za sebou	vidí možnosti, ktoré iným unikajú
zaujíma sa o fakty a o to, čo je naozaj pravda	rýchlo nachádza riešenia
zaznamenáva presné detaily, robí si zoznamy	nie vždy počúva; tuší čo sa povie
je trpezlivý	rád robí veci inak, než ostatní
je dobrý v kontrole, dozeraní a precíznej práci	oblubuje problémy, ktoré vyžadujú netradičné riešenia
rád pozná „správne“ riešenia problémov	nemá rád precíznu prácu s mnohými detailmi
má rád bežné postupy, zavedenú prax	užíva si učenie nových zručností viac, než ich využívanie
užíva si viac uplatňovanie zručností, ktoré sa už naučil, než skúšanie nových nápadov	pracuje v návaloch energie, s lenivými pauzami medzi tým
pracuje vytrvalo	preskočí k záverom; robí faktické chyby
v komplikovaných situáciách je frustrovaný alebo netrpezlivý	ľahko číta
málokedy využíva fantáziu alebo inšpiráciu	pohotovo pochopí význam slov a symbolov

myslenie	cítanie
vyžaduje logické dôvody predtým, než akceptuje nové myšlienky	je osobný, obľubuje osobné vzťahy
chce byť férový; je neosobný, nestranný	viac sa zaujíma o ľudí, než o plány alebo veci
považuje plány a veci za zaujímavejšie, než ľudí	je skôr taktický než pravdovravný, ak by si mal vybrať
je skôr pravdovravný než taktický, ak by si mal vybrať	pravdepodobne bude súhlasiť s ľuďmi v skupine
je stručný a výkonný	rozmyšľa o tom, ako myslia iní, považuje ich za dobrých
berie veľmi vážne fakty, teórie a objavovanie pravdy	je pre neho ťažké byť stručný a výkonný
berie vážne riešenia objektívnych problémov	berie emočné vzťahy a ideály veľmi vážne
s emočnými vzťahmi a vzormi nakladá prirodzene	pohoršuje ho, ak niekto neberie do úvahy ľudskú stránku veci
prispieva intelektuálnou kritikou	je motivovaný inými
poukazuje na chyby vo zvykoch alebo presvedčeniach iných	môže vyhovieť alebo prijať kompromis, aby sa vyhol disharmónii
pohoršuje ho absencia logiky	uprednostní pocity pred logikou
dodržiava postupy a presvedčenia	predvída, ako sa budú druhí cítiť
zraňuje pocity iných bez toho, aby si to uvedomil	podnecuje entuziazmus
nemá potrebu harmónie	konflikty ho rozrušia, oceňuje harmóniu
nespravodlivosť ho rozruší	nerád hovorí ľuďom zlé správy
zdá sa, že si neuvedomuje, ako jeho správanie vplýva na pocity iných	s väčšinou ľudí vychádza dobre
	súcíť

4

Prepis záznamu v roku 2023 vyhotovila:

Mgr. Karin Černickaja, Ústav aplikovanej psychológie, FSEV UK

Ako citovať toto video:

Lisá, E. (2023). Štýly učenia a typológia. In: Dvorská, D., Sokolová, L., Karolčík, Š., Dovičák, M., Griguš, S., & Hrcán, Z.: *Učiteľská akadémia UK* [webová stránka]. Získané z <https://www.ucitelskaakademia.sk>.